

Tarih: Nisan 2006

Milli Reasürans T.A.Ş.
adına sahibi
Cahit NOMER

İnceleme Kurulu
BAŞKAN

Barbaros YALÇIN
ÜYE

Hüseyin YUNAK
ÜYE

Candan EVREN
ÜYE

Ali N. YÜCEL
ÜYE

Feridun ÖZÜNAL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Y. Kemâl ÇUHACI

İnceleme Kurulu Sekreteri
Gonca GÜNIŞIK

Basın Yayın Koordinatörü
Ebru FERAY

Dizgi
Ebru FERAY

Kapak Dizaynı
Umut SİLE

Renk Ayrımı
FİLMEVİ GRAFİK

Baskı
CEYMA MATBAASI
Matbaacılar Sitesi
Yüzyıl Mah. 4. Cad. No.123
Bağcılar - İstanbul

Merkez
Teşvikiye Cad.43/57
34367 Teşvikiye / İstanbul

Tel : 0-212-231 47 30 / 3 hat
E-mail : reasuror@millire.com.tr
Internet: <http://www.millire.com.tr>

Yayın Türü: Yaygın yayın

3 ayda bir yayınlanır.

**Dergide yer alan yazıların
içeriğinden yazı sahipleri
sorumludur.**

İÇİNDEKİLER

Otomobil Sigorta Mukavelenamesi.....	4
A.M. Best'in Şirket Değerlendirme (Rating) Sistemi ve Kuralları.....	20
Standard&Poor's'un Reasürans Şirketlerini Derecelendirme Metodolojisi.....	43
Siber Saldırı.....	62
Doğal Afetlere İlişkin Bilgilerin Tek Bir Merkezde Birleştirilmesi.....	64
Lloyd's Çin'de.....	65
Katrina ve İş Durması Teminatları.....	66
İndeks.....	67

Reasürör Gözüyle

Ülkemizde otomobil kullanımı, otomobil ithalatı yasağının kaldırıldığı İkinci Meşrutiyet sonrasında görülmeye başlamıştır. Otomobil sigortalarının yirminci yüzyıla kadar yaygınlaşmamasının nedenlerinden biri de bu yasaktır. Ayrıca, ülkenin içinde bulunduğu politik ve ekonomik koşullar, halkın satın alma gücü ve ithal edilen otomobillerin sayısının sınırlı olması, otomobil sigortalarının diğer sigorta branşlarına göre daha yavaş gelişmesine sebep olmuştur. Bu sayımızda ülkemizde kaza sigortaları ile ilgili ilk örneklerden olan "Otomobil Sigorta Mukavelesi"nin orijinal metni okuyucularımızın dikkatine sunulmaktadır. Söz konusu poliçe, 1929 yılında düzenlenmiştir ve Trafik Malî Sorumluluk ve Kasko teminatlarını içermektedir. Sayın Hilmi Karamercan, çalışmasında o tarihteki poliçe şartlarını ayrıntılı bir şekilde inceleyerek, günümüz poliçe şartlarıyla karşılaştırmaktadır. Ülkemiz ekonomisi ve sigorta piyasasının, poliçenin tanzim tarihindeki durumu göz önünde bulundurulduğunda, poliçe kapsamı ve şartlarının okuyucular açısından ilgi çekici olacağı kanısındayız.

Rating şirketlerince yapılan değerlendirmeler, sigorta ve reasürans şirketlerinin teknik ve malî profillerini ayrıntılı bir şekilde yansıtarak, söz konusu şirketler için güçlü ve anlamlı bir pazarlama aracı haline gelmiştir. Bu değerlendirmeler; endüstri riski, rekabet durumu, yönetim ve şirket stratejisi, operasyonel performans, sermaye durumu, yatırımlar, likidite ve malî esneklik gibi bir dizi unsuru içermektedir. Bu sayımızda, piyasalarda analitik uzmanlıkları ve saygınlıklarıyla önemli bir yere sahip A.M. Best ve Standard&Poor's rating şirketlerinin, reasürans şirketlerini değerlendirme metodolojileri, kullandıkları nicel ve nitel kriterler ve değerlendirme derecelerini konu alan iki çeviri yer almaktadır.

Modern dünyada bilgisayar kullanımı ve interaktif ağların giderek yaygınlaşması, yeni risk kaynaklarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bazı büyük firmalara ait işletim sistemlerinin piyasasının büyük bir bölümüne hakim olması, sistem zayıflıklarını istismara açık hale getirerek küresel çapta bir tahribata neden olmaktadır. "Siber Saldırı" adlı çeviri, internet ve bilgi işlem sistemlerini tehdit eden siber terörizm olgusunu konu almaktadır. Çeviride, bu alanda yapılabilecek saldırıların belirsizliği ve bu saldırıların günümüzün bilgi işlem sistemleri ve birbiriyle bağlantılı faaliyet gösteren ekonomilerinde yaratabileceği kişisel, kurumsal, ulusal ve hatta global riskler sigorta perspektifinden değerlendirilmektedir.

Geçtiğimiz yıllar içinde meydana gelen doğal afetlerin sıklık ve şiddet açısından rekor seviyelere ulaşması, afet hasarlarından etkilenen sigortalı menfaatlerin çeşitliliği ve sebep oldukları yıkımların piyasalarda yarattığı olumsuz etkiler, halihazırda reasürans piyasalarına hizmet veren modelleme şirketlerinin etkinliğinin kimi çevrelerce sorgulanmasına neden olmaktadır. Yabancı Basından Haberler bölümünde yer alan "Doğal Afetlere İlişkin Bilgilerin Tek Bir Merkezde Birleştirilmesi" isimli çeviri; modellemelerdeki eksikliklerden kaynaklanan risklerin, birbirinden bağımsız çalışan modelleme kuruluşlarının kaynak ve birikimlerinin tek bir kurum altında birleştirilmesi suretiyle belirgin bir şekilde azaltılabileceğini iddia eden görüşü analiz etmektedir.

Son olarak, "Lloyd's Çin'de" isimli çeviri, Lloyd's'un, dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisine sahip Çin'de yerleşik bir reasürans birimi kurma kararını stratejik olarak incelemekte; "Katrina ve İş Durması Teminatları" adlı çeviri ise, büyük afetleri takip eden İş Durması hasarlarının ölçeği ve bu tür hasarların tespiti konusunda karşılaşılan zorlukları konu almaktadır.

Otomobil Sigorta Mukavelesnamesi

Ülkemizdeki sigortacılık faaliyetlerinin başlangıcı sayılabilecek olay, 1838 tarihli Baltalimanı Ticaret Antlaşması'dır. Bu antlaşma ile birlikte, diğer ülkelerle olan ticari ilişkilerimiz gerek ithalat, gerekse ihracat alanlarında büyük gelişmeler kaydetmiştir. Bu dönemde bilhassa İngiltere ve Fransa, kendilerine deniz yoluyla yapılacak ticari işlerde sigorta zorunluluğu getirmişler, böylelikle hem İstanbul hem de İmparatorluğun diğer sahil kentlerinde nakliyat sigortaları ile meşgul olan acentelikler açılmış ve bu işi öğrenmeye başlayan gençler ortaya çıkmıştır.¹

Sigortacılığın gelişmesini etkileyen olaylardan bir diğeri de, 11 Haziran 1870 tarihinde Beyoğlu'nda meydana gelen meş'um "Büyük Yangın"dır. Üçbin ev ve işyerinin tahrip olduğu bu talihsiz yangın, gerek Müslim, gerekse gayr-i Müslim halkın sigortaya olan ilgisini uyandırmış ve bu sigortanın yararını anlamalarına neden olmuştur.

Bu gelişmelerin yaşandığı sırada sigortacılığın yasal düzenlemesi ile ilgili duruma baktığımızda, sigorta maddesine ilk kez 30 Nisan 1860 tarihli Ticaret Kanunname-i Hümayunu'nun 29. maddesine yapılan ekte tesadüf edilmektedir. Bu maddede, deniz ticareti ile ilgili işlerin sigortalarından kaynaklanan uyuşmazlıkların, ticaret mahkemelerinin deniz ticareti uyuşmazlıklarına bakan mahkemeler tarafından karara bağlandığı görülmektedir.²

Deniz ticaretini düzenleyen bu yasa, 1906 yılına değin kara sigortaları ve onun uyuşmazlıkları için de uygulanmıştır. Anılan tarihte yapılan düzenleme ile, yirmibeş maddelik Ticaret-i Berriye Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu yasanın birinci maddesine göre sigorta, taşınır ve taşınmaz malların her tür tehlikeli yerler ve işlerden kaynaklanan hasar ve kaybını gidermek için, belirli bir ücret karşılığı güvence vermekten ibarettir.³

Diğer taraftan, faaliyete geçen sigorta şirketleri yabancı halkın yanı sıra, Müslüman ahalinin de hayat sigortalarını yapabilmek maksadıyla fetva makamına başvurmuşlar ve meşhur 14 Kasım 1911 Şeyh-ül İslamlık fetvasına göre bir Müslüman'ın hayat sigortasının "helal" olması, sözleşmenin yabancı ülkede bulunan ve Müslüman olmayan bir şirket tarafından yapılması şartına bağlı kılınmış; bir başka deyişle Müslüman bir kişi Müslüman bir şirketin hayat poliçesini yaptırdığı takdirde bu işlem din kurallarına göre "haram" kabul edilmektedir.

Nakliyat, Yangın ve Hayat Branşlarına ait sigortalarda yukarıda belirtilen gelişmeler yaşanırken, acaba aynı dönemde otomobilin sigorta konusu olduğu Kaza Sigortaları'nın durumu nedir?

Ülkemize otomobil, İkinci Meşrutiyetten sonra, yani 1908 inkılabından sonra girmiştir. Bu devrimden önceki yönetim, yani İkinci Abdülhamid devrinde "otomobil" in elektrik ve telefon aletleri gibi "muzır" (zararlı) sayılarak gümrüklerden geçmesi yasaklanmış; yolların darlığı ve kaldırımların yeterince dayanıklı olmaması bu yasaklamanın nedeni olarak gösterilmiş ve hatta bu engelleme

1 Cumhuriyet'in 75 Yıllık Sigortacısı Koç Allianz (Genel Editör: Prof.Dr. Haydar Kazgan) İst. 1998, s.29

2 Sigorta Rehberi, İst. 1942, s.III

3 Sigorta Rehberi, İst. 1942, s.IV

Police üzerinde belirtilen sigorta konusu ile, mukavelenamenin "otomobil sahiplerinin mes'uliyet-i maliyesini ve otomobillere arız sair olabilecek kaza ile harik ve sirkat tehlikelerini mü'emmen" olduğu ifade edilmektedir. Yani, anılan police ile otomobil sahibinin malî sorumluluğu ile birlikte, otomobilin maruz kalacağı kaza, yangın ve hırsızlık tehlikelerine karşı sigorta güvencesi sağlanmaktadır. Aynı poliçenin üzerinde otomobil sorumluluk sigortasının sigorta limitini belirten kısmına göre sigortacının azami sorumluluğu, "kazazedelerin veya hasarzedede emvale (mallar) sahip olan eşhasın (kişiler) adedi ne olursa olsun her kaza için hiçbir vechile (neden) Beş Bin Türk Lirası miktarını tecavüz (ötesine geçme) edemeyecektir". Otomobile gelebilecek zararlar bakımından sigorta teminatı üç ayrı başlık altında toplanmış ve police üzerinde arabanın uğrayacağı zarar, yangın ve hırsızlık rizikoları itibariyle ve her birinin hizalarında üçbin yüzelli Türk Lira gösterilerek sigortalanmıştır.

Sigorta edilen otomobilin Fabrika Markası: Zsseks, Beygir Kuvveti: 12, Kaç Kişilik Olduğu: 5, İnşa Tarihi: 1929, Arabanın Vech-i İstimali (kullanım şekli): Taksi, Belediye Numarası: 7314 şeklindeki araç bilgileri police üstünde belirtilmiştir. Bu mukavelenamenin yıllık net sigorta primleri şöyledir:

- Sorumluluk için	30.- TL
- Arabanın uğrayacağı zarar için	110.25 TL
- Fenerler için ek prim	31.50 TL
- Yangın ve hırsızlık için	15.75 TL

Toplam 187.50 Türk Liralık sigorta priminden başka 1 TL tesciliye, 18.75 TL kaydiyye, 5.19 TL muamele vergisi ve 4.01 TL damga vergisi dâhil toplam 216.45 Türk Liralık miktar sigorta ettirenin ödemesi gereken yıllık sigorta ücretini oluşturmaktadır.

Şera'it-i Umumiyye

Madde 1: Sigortanın Mebna-ı Aleyhi

Şirket işbu mukavele ile sigorta sahibini zirde beyan olunan tehlikelere karşı te'min eder. Ancak, tazminat miktarı fikarat-ı atiyeden her biri için şera'it-i hususiyye miyanında tayin edilen mebalîği tecavüz edemez.

Mesuliyet-i Maliyye: Şera'it-i hususiyye miyanında tadat edilen otomobillerin, sigorta sahibi veya muntazam ruhsatnameyi hamil herhangi bir şahıs tarafından sevk ve idare edilmekte iken eşhas-ı saliseye kazaen iras edeceği bedeni ve maddi zararlardan dolayı kanunen sigorta sahibine terettüb edebilecek mes'uliyet-i maliyyenin netayici. Otomobilde bila bedel naklolunan eşhas-ı salisenin otomo-

Genel Şartlar

Madde 1: Sigortanın Temelleri

Sigortacı, bu sözleşme ile sigorta ettireni aşağıda belirtilen tehlikelere karşı güvence altına alır. Ancak zarar nedeniyle yapılacak ödemeler, aşağıda gelecek bölümlerden her biri için police ön yüzünde belirlenmiş olan miktarı (sigorta limiti) geçemez.

Malî Sorumluluk: Police ön yüzünde belirtilen otomobillerin, sigorta ettiren veya geçerli sürücü belgesi olan herhangi bir kişi tarafından kullanırken kaza sonucu üçüncü şahıslara vereceği maddi ve bedeni zararlardan dolayı kanunen sigorta ettirene düşen malî sorumluluk sonuçları. Otomobilde ücretsiz taşınan üçüncü şahısların araçta buldukları sırada veya binerken ve inerken uğrayacakları bedeni zarar-